

Handlingsplan för framtidslöftet för det cirkulära samhället

PRODUKTER UTAN FOSSILT INNEHÅLL, ÅTERVINNINGSBARA OCH ÅTERBRUKBARA
PRODUKTER SAMT ÖKAD ANVÄNDING AV RESTSTRÖMMAR

Skogsindustrierna, mars 2026

Innehållsförteckning

Inledning	4
<i>Handlingsplaner.....</i>	<i>4</i>
<i>Övergripande förutsättningar.....</i>	<i>5</i>
<i>Steg på vägen</i>	<i>5</i>
Fasa ut det sista fossila innehållet i produkterna.....	6
<i>Utmaningar.....</i>	<i>6</i>
<i>Mål.....</i>	<i>6</i>
<i>Insatser av branschen</i>	<i>6</i>
Främja återbrukbara träprodukter	7
<i>Utmaningar.....</i>	<i>7</i>
<i>Mål.....</i>	<i>7</i>
<i>Insatser av branschen</i>	<i>7</i>
Säkerställa återvinningsbara pappers- och massaprodukter.....	8
<i>Utmaningar.....</i>	<i>8</i>
<i>Mål.....</i>	<i>8</i>
<i>Insatser av branschen</i>	<i>8</i>
Säkerställa återvinningsbara träprodukter	9
<i>Utmaningar.....</i>	<i>9</i>
<i>Mål.....</i>	<i>9</i>
<i>Insatser av branschen</i>	<i>9</i>
Öka användningen av avfall och restprodukter	10
<i>Utmaningar.....</i>	<i>10</i>
<i>Mål.....</i>	<i>10</i>
<i>Insatser av branschen</i>	<i>10</i>
Uppföljning.....	11

Inledning

Skogsindustrin driver på för en mer hållbar utveckling i samhället. Vi är vana vid att arbeta med långa tidsperspektiv och vid att planera för nästa generation. Vi vet att morgondagen påverkas av de beslut som fattas idag. De cirka 130 företag som är medlemmar i Skogsindustrierna bedriver olika verksamheter med skilda förutsättningar. Det som förenar oss är stoltheten över den samhälls-, klimat- och miljönytta vi bidrar till, och viljan och förmågan att ytterligare förändra och utveckla. Med det som utgångspunkt har Skogsindustrierna tillsammans med medlemsföretagen formulerat [tre framtidslöften](#) för år 2040: ökad klimatnytta, ökad cirkularitet och biologisk mångfald. Målet är att infria löfterna till år 2040, när nästa generation uppnår vuxen ålder.

Handlingsplaner

Till varje framtidslofte hör en handlingsplan som visar hur branschen tillsammans kan arbeta för att infria löftet. Den pekar ut vilka insatser som krävs av branschen som helhet för att uppfylla löftet, samt vilka externa faktorer och förutsättningar, främst politiska, som vi behöver för att kunna uppfylla löftet. Företagen bidrar till de gemensamma målen utifrån interna prioriteringar och förutsättningar. Den här handlingsplanen konkretiserar framtidsloftet **för det cirkulära samhället**.

Omställningen till en fossilfri och cirkulär vardag kan inte vänta. Den svenska skogsindustrin har en unik möjlighet att driva på och bidra i den omställningen.

Det biogena kolflödet är basen för vår cirkularitet eftersom vi arbetar med en fossilfri och förnybar råvara. I våra produktionsprocesser har vi i decennier bedrivit ett aktivt investeringsarbete för att resurseffektivisera och minska fossilberoendet. Det har resulterat i att vi idag är till 96 procent fossilfria i den energi vi behöver för tillverkning. Våra produkter ersätter fossilbaserade produkter och alternativ med höga produktionsutsläpp. Det ger kunder och användare möjlighet att göra aktiva, biobaserade val redan idag, inte i en avlägsen framtid.

Ökat återbruk ger också högre cirkularitet. Produkternas design, och regelverk och standarder för hur en produkt får återbrukas är viktigt. Lastpallar är ett exempel på produkt som återbrukas i hög grad redan idag. Den tillfälliga Östermalmshallen på Östermalmstorg i Stockholm är också ett bra exempel på återbruk. Hallen nedmonterades och blev en padel-hall. Timber-on-top är en annan möjlighet att öka återbruket inom samhällsbyggnad. Att riva byggnader och ibland hela kvarter och bygga nytt är varken bra för klimatet eller resursanvändningen. Bättre då att nyttja existerande byggnader och bygga om/till/på med träbaserade lösningar.

Cirkularitet definieras i hög grad av råvaran, men också av hur en produkt är designad och hur den samlas in, sorteras, materialåtervinns och återanvänds. Vi har rådighet över våra produkters design och strävar efter att göra rätt från början. När det gäller insamling och sortering är vår direkta rådighet mer begränsad, men vi verkar för effektiva och harmoniserade system som möjliggör högkvalitativa sekundära råvaror. Flera av våra produkter har redan goda förutsättningar för återvinning, exempelvis pappersbaserade förpackningar och grafiskt papper, som uppnår höga återvinningsnivåer i Europa.

Vi strävar efter att en så stor andel som möjligt av vår råvara ska bli till produkter. I våra industriprocesser skapas också vissa sido- och restströmmar och dessa tar vi hand om. Beroende på process får vi den energi vi behöver i vår tillverkning. Andra restströmmar blir råvara för andra företag och endast begränsade volymer blir avfall. Vi jobbar hela tiden med att hitta fler, mer värdeskapande möjligheter att använda sidoströmmarna.

Övergripande förutsättningar

För att skogsindustrin ska kunna bidra till ett mer cirkulärt samhälle behöver vissa övergripande förutsättningar finnas på plats. Dessa är bland annat:

- En tydlig politisk vilja och inriktning för att främja bioekonomin och dess produkter.
- Ambitiösa klimatmål och effektiva styrmedel som styr bort från det fossila.
- Skogsindustrins globala konkurrenskraft värnas och främjas.
- Forsknings- och innovationssatsningar för framtagande av fossilfria alternativ.
- Tillgång på kostnadseffektiva fossilfria alternativ med samma kvalitet och funktion som fossila alternativ.
- Förbättrade tillståndsprocesser för att möjliggöra investeringar bland annat i ökad cirkularitet.
- En balanserad syn på avfall, restströmmar, återbruk och tillhörande lagstiftning – det som idag kallas avfall är ofta en viktig resurs i det cirkulära samhället.

Steg på vägen

Framtidslöftet för det cirkulära samhället är tydligt: år 2040 ska skogsindustrins produkter vara utan fossilt innehåll och vara återvinningsbara. För att infria löftet har fem områden där branschen kan göra skillnad identifierats:

- Fasa ut det sista fossila innehållet i produkterna.
- Främja återbrukbara träprodukter.
- Säkerställa att massa- och pappersprodukter som släpps på marknaden är återvinningsbara.
- Säkerställa att träprodukter som släpps på marknaden är återvinningsbara.
- Öka användningen av avfall och restströmmar.

Delmål och insatser inom de olika områdena presenteras i handlingsplanen. De insatser som listas i handlingsplanen är inte avsedda att tillämpas generellt eller likadant överallt. Förutsättningarna varierar mellan industrier beroende till exempel på vilka produkter som tillverkas. Handlingsplanen fungerar därmed som ett stöd för branschen genom att erbjuda en verktygslåda av insatser som visar var och hur skogsindustrin kan bidra till det cirkulära samhället.

Fasa ut det sista fossila innehållet i produkterna

Råvaran till skogsindustrins produkter är fossilfri och branschens produkter ses som fossilfria alternativ på marknaden. När produkterna lämnar skogsindustrin är de till den allra största delen fria från fossilt innehåll. Utvecklingsarbete pågår för att fasa ut det sista fossila innehållet i produkterna.

Utmaningar

Det finns utmaningar i arbetet med att ta fram produkter helt utan fossilt innehåll. Här är några av dem:

- **I en del produkter ingår mindre mängd fossilbaserade insatsvaror.** Exempel är plastbarriärer, bestrykningsmedel, lim och färg.
- **I produktionen används en del fossilbaserade tillsatser.** Exempel är kemikalier till träskydd eller tillsatser i produktion av pappersmassa.
- **Det saknas offentlig eller branschgemensam statistik över användning av fossila insatsvaror och tillsatser.** Däremot har företagen intern information om inköpta kvantiteter och användning.

Mål

- Senast 2030 är en process etablerad för att samla in information om branschens totala inköp och användning av fossilbaserade insatsvaror och tillsatser.
- Senast 2030 rapporterar berörda företag sina fossila inköp i enlighet med krav i Direktivet om företagens hållbarhetsredovisning¹.
- Senast 2040 är branschens produkter fria från fossilt innehåll.

Insatser av branschen

- Initiera en process för att sammanställa branschdata om fossila inköp.
- Samverka inom branschen och med leverantörer och kunder för att öka möjligheten till fossilfria alternativ.
- Delta i forsknings- och innovationsprojekt för att utveckla fossilfria alternativ.

¹ På engelska Corporate Sustainability Reporting Directive, (EU) 2022/2464

Främja återbrukbara träprodukter

För att öka cirkulariteten i samhället behöver vi återbruka fler träprodukter. De produkter som lämnar till exempel sågverk, KL-träfabriker och limträfabriker är möjliga att återbruka, men mer kan göras för att det ska ske i större utsträckning

Utmaningar

Det finns utmaningar med att öka återbruket. Här är några av dem:

- **Vi startar från en relativt låg grad av återbruk idag.** Undantag finns dock, till exempel lastpallar som har hög grad av återbruk. Det finns också lokala byggföretag som går i bräsch genom att samla in och erbjuda produkter för återbruk.
- **Det saknas information om hur mycket trämaterial som faktiskt återbrukas.** Det finns behov av förbättrad statistik.
- **Hanteringen av träprodukter i byggnader och konstruktioner kan begränsa möjligheten till återbruk.** Exempelvis genom infästningar som är svåra att demontera eller på grund av att träprodukten skadats.
- **Standarder för återbruk av byggprodukter, oavsett material, håller på att tas fram men är ännu inte klara.** Arbetet bedrivs på Europainivå. Standarderna kommer bland annat att täcka "krav för återbruk" och "bedömning inför demontering eller demolering av byggnader".

Mål

- Senast 2030 finns kunskap hos entreprenörer och byggherrar om hur man kan förlänga livslängden på existerande byggnader med hjälp av påbyggnad och reparation i trä.
- Senast 2030 erbjuder relevanta aktörer kvalitetskontroll och mellanlagring av återbrukat virke.
- Senast 2040 är branschens träprodukter möjliga att återbruka.

Insatser av branschen

- Eftersträva design av byggmoduler så att de är möjliga att demontera och återbruka.
- Informera kunder om hur produkter bör användas och hanteras för att vara möjliga att återbruka.
- Fortsätta att delta i standardiseringsarbete för återbruk av träprodukter.

Säkerställa återvinningsbara pappers- och massaprodukter

Arbetet med att säkerställa återvinningsbarhet av pappers- och massaprodukter är en central fråga inom branschen. Utveckling har skett under decennier för att möta lagstiftningens krav, kunders behov och samhällets förväntningar.

Utmaningar

Det finns utmaningar med att ytterligare öka återvinningen. Här är några av dem:

- **Återvinningsbarheten varierar mellan produkter.** Till exempel har tidningar, magasin och kopieringspapper en mycket hög återvinningsbarhet och återvinns i stor utsträckning. Det samma gäller pappersbaserade förpackningar.
- **Insamlingsprocesser och kvaliteten på insamlat material varierar inom Europa.** Det som inte samlas in och sorteras kan inte återvinnas. Skogsindustrin har rådighet över hur våra produkter designas men inte över insamling och sortering och nedströms hantering.
- **Vissa produkter är svårare att återvinna.** Dit hör till exempel vissa pappersprodukter med plastbeläggning, då dessa främst återvinns i specialiserade återvinningsanläggningar.

Mål

- Senast 2030 har EU:s regelverk för återvinningsbarhet av pappersförpackningar implementerats².
- Senast 2030 mäts återvinningsbarhet för andra pappers- och massaprodukter enligt Cepi³:s testmetod för branschen.
- Senast 2030 mäts återvinningsbarhet för textilier med den testmetod som definieras i EU:s förordning om ekodesign för hållbara produkter⁴.
- Senast 2040 är branschens massa- och pappersprodukter möjliga att återvinna.

Insatser av branschen

- Följa EU:s regelverk för återvinningsbarhet av förpackningar.
- Använda vedertagna och relevanta mätmetoder för återvinningsbarhet av andra massa- och pappersprodukter än förpackningar.
- Verka för och delta i forsknings- och innovationsprojekt för ökad återvinningsbarhet.

² På engelska Packaging and Packaging Waste Directive (PPWR), (EU) 2025/40 med tillhörande sekundär lagstiftning.

³ Cepi = Confederation of European Paper Industries.

⁴ På engelska Ecodesign for Sustainable Products (ESPR), (EU) 2024/1781.

Säkerställa återvinningsbara träprodukter

Träprodukter har en lägre grad av materialåtervinning än pappers- och massaprodukter. En utveckling mot högre återvinningsbarhet, insamling, sortering och återvinning har dock startat.

Utmaningar

Det finns utmaningar med att ytterligare öka återvinningen. Här är några av dem:

- **Vi startar från en låg grad av återvinning till nya produkter.** Vissa träprodukter återvinns och blir till exempelvis spånskivor eller täckmaterial, men ännu så länge dominerar energiåtervinning.
- **Det saknas information om hur mycket som återvinns till annat än energi.** Data behöver samlas in.
- **Vissa produkter är svåra att återvinna.** Detta eftersom de innehåller lim, spik och skruv eller är målade eller impregnerade.
- **Marknaden för återvunna träprodukter är begränsad.** Det finns metoder för att separera trä från till exempel spik och skruv och skapa "pure wood" igen, men efterfrågan är ännu så länge begränsad.

Mål

- Senast 2030 har EU:s regelverk för återvinningsbarhet av träförpackningar implementerats⁵.
- Senast 2030 använder merparten av skogsindustrins företag produktpass och digital spårning av träprodukter.
- Senast 2040 är branschens träprodukter möjliga att återvinna.

Insatser av branschen

- Följa EU:s regelverk för återvinnings av träförpackningar.
- Medverka i forsknings- och innovationsprojekt för att möjliggöra storskalig återvinning av trävaror.
- Informera kunder om hur produkter ska användas för att främja återvinning.
- Införa digitala produktpass eller annan möjlighet till spårbarhet av produkterna.

⁵ På engelska Packaging and Packaging Waste Directive (PPWR), (EU) 2025/40 med tillhörande sekundär lagstiftning.

Öka användningen av avfall och restprodukter

Att ta tillvara skogsindustrins rest- och sidoströmmar är inget nytt utan något som industrin kontinuerligt arbetar med. Det finns ändå en utvecklingspotential och branschens övergripande strävan är att gå mot mer högvärdiga användningar. Åtgärder för branschen fokuserar på det branschspecifika avfallet vilket är de avfallsströmmar som är kopplade till branschens processer som till exempel bioslam, fiberrejekt, grönlutslam och askor.

Utmaningar

Det finns utmaningar med att öka användningen och höja värdet. Här är några av dem:

- **Det är ofta olönsamt och ineffektivt att transportera lågvärdiga rester.** Istället behöver dessa hanteras lokalt. Ett exempel är slam.
- **Möjligheten att öka värdet kan variera stort beroende på lokala förutsättningar.** Om det finns aktörer i närområdet som kan nyttja rester som råvara ökar möjligheten till samarbete och värdeskapande.
- **Användningen får inte leda till att miljöfarliga ämnen sprids.** Att använda en restström ger ökad effektivitet, vilket är positivt, men det får inte samtidigt orsaka negativa miljöproblem.
- **Avfallslagstiftningen är komplicerad.** Regelverket behöver både skydda miljön och möjliggöra tillvaratagandet av lågvärdiga rester.

Mål

- Senast år 2030 går mindre branschspecifikt avfall till deponi jämfört med år 2020.
- Senast 2030 finns samlade och tillförlitliga data om branschspecifikt avfall som går till materialåtervinning, förbränning respektive deponi.
- Senast 2040 går maximalt en procent av det branschspecifika avfallet till deponi.

Insatser av branschen

- Initiera projekt för att få fram en nulägesbeskrivning för att kunna följa utvecklingen av branschspecifikt avfall.
- Delta i forsknings- och innovationsprojekt för ökad användning av restströmmar och avfall.
- Samverka med andra aktörer för att finna mer högvärdig användning av restströmmar.
- Verka för ändamålsenlig avfallslagstiftning som främjar konkurrenskraft och ökad cirkularitet.

Uppföljning

För att säkerställa att handlingsplanen genomförs på ett ändamålsenligt sätt behövs uppföljning.

Handlingsplanen anger att Skogsindustrierna och branschen bland annat ska:

- Göra en årlig uppföljning där det finns offentlig och nationell statistik att tillgå.
- Upprätta system och metod för statistikinsamling senast 2027, där offentlig statistik saknas.
- Följa upp icke-siffrersatta mål kvalitativt och koppla till åtgärder.
- Under 2028 följa upp genomförda åtgärder och förutsättningar.
- Efter 2028 utvärdera handlingsplanen med mellan tre och fem års mellanrum.